

IV. Palotoimikunta.

Palotoimikunnan kertomus vakinaisen palokunnan toiminnasta vuonna 1913 ¹⁾ oli seuraavaa sisällystä:

Palotoimikun-
nan jäsenet.

Palotoimikuntaan, jonka kaupunginvaltuusto valitsee ja jonka tehtävänä on tarkastaa ja valvoa kaupungin palolaitosta, ovat vuonna 1913 kuuluneet seuraavat henkilöt, nimittäin:

Puheenjohtajana: koneinsinööri Hugo Catani; varapuheenjohtajana: arkkitehti Gustaf Estlander; sihteerinä: varatuomari Werner Holmberg; muina jäseninä: palovakuutustarkastaja Berndt Blom ja sähkötekniikko, insinööri Gustaf Sourander; varajäseninä: palovakuutusjohtaja John Rundqvist ja filosofianmaisteri Valter Forsius.

Tulipalot.

Palokuntaa hälyytettiin vuoden varrella 264 kertaa, niistä 179 kertaa tulipalojen, 58 kertaa nokivalkeain sekä 27 kertaa muiden syiden takia. Edelliseen vuoteen verraten on hälyytysten luku lisääntynyt 19:llä ja tulipalojen luku 18:lla. Sitä paitsi sattui vuoden varrella 70 tulipalonalkua, joita sammuttamaan palokuntaa ei ollut kutsuttu.

Tulipalojen ryhmittäminen kuukausien ja viikonpäiväin kesken näkyi seuraavasta taulusta:

	Tammikuu.	Helmikuu.	Maaliskuu.	Huhtikuu.	Toukokuu.	Kesäkuu.	Heinäkuu.	Elokuu.	Syyskuu.	Lokakuu.	Marraskuu.	Joulukuu.	Yhteensä.
Sunnuntai	3	—	1	1	2	2	—	2	—	—	1	1	13
Maanantai	1	4	1	5	4	2	2	4	4	4	2	4	37
Tiistai	3	4	2	1	2	3	1	1	4	5	2	2	30
Keskiviikko	2	5	3	4	3	2	1	4	—	3	2	2	31
Torstai	4	2	2	1	1	3	—	1	1	2	3	—	20
Perjantai	3	2	—	1	3	2	2	1	1	2	2	1	20
Lauantai	3	2	1	1	3	1	4	3	3	2	2	3	28
Yhteensä	19	19	10	14	18	15	10	16	13	18	14	13	179

¹⁾ Kertomusta seuranneet taulukkotiedot ovat osittain julkaistuina Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa vuodelta 1913.

Vuorokaudenaikaan nähden on 86 tulipaloa sattunut öiseen aikaan klo 6 i. p. ja klo 6 a. p. välillä sekä 93 päivällä klo 6 a. p. ja klo 6 i. p. välillä.

Ensimmäinen tieto tulen irtipääsemisestä on 76 tapauksessa saapunut puhelimesta, 73 tapauksessa palolennättimellä, 27 tapauksessa suullisen sanantuojan kautta ja 3 tapauksessa palotornissa olevan tähyistäjän antamana.

Tulipalojen ryhmittäminen paikkaan nähden käy selville seuraavasta taulusta:

	Kivi- taloja.	Puu- taloja.		
Asuinhuone	28	31		Siirto 153
Myymälä tai liikehuoneisto	4	3	Automobiili	4
Kellari	11	6	Rikkaläjä	3
Ullakko	9	4	Asfalttipata	1
Tehdas tai työpaja	14	8	Palokäytävä	1
Makasiini tai ulkokuone	3	10	Telakassa oleva laiva	1
Sisustettavana oleva			Pihamaa	3
asuintalo	11	—	Rautatievaunu	2
Höyrykattilahuone	—	1	Metsämaa	2
Ravintola	—	1	Kivihiiivarasto	1
Museo	—	1	Varastopaikka	2
Pesutupa	1	2	Myyntivaunu	1
Automobiilitalli	1	2	Moottorivene	3
Hissihuone	2	—	Raitiovaunu	1
	Siirto 84	69	Vartijatupa	1
	153			Yhteensä 179

Syynä tulen irtipääsyyn oli:

		Tulipalojen syyt.
Tulisijasta pudonneet kekäleet tai kipinät	23	tap.
Viallinen tulisija tai savujohto	13	„
Varomaton lampun tai kynttilän pitely	12	„
Huolimaton n. s. hehkutuslampun pitely jäätyneitä vesijohtoputkia sulatettaessa	4	„
Varomaton tulenarkain öljyjen pitely	5	„
Huolimaton tupakoiminen	4	„
Itsesytytys	5	„
Sähkövalojohtojen lyhytsulku	6	„
Kaatuneen tai pudonneen lampun räjähdys	5	„
Huolimaton tulitikkujen pitely	8	„
Lasten leikkiminen tulella	12	„
Tulisijan tai lämpöjohtoputken liikalämmitys	4	„
Tulensekainen tuhka puuastiassa	4	„

Liian likelle puuseinää sijoitettu rautauuni	9 tap.
Primuskeittiön räjähdys	3 ”
Hiomakoneesta lähteneet kipinät	1 ”
Bensiiniräjähdys	1 ”
Primuskeittiön huolimaton pitely	1 ”
Murhapoltto	1 ”
Epätietoinen tai tuntematon syy	58 ”
	<u>Yhteensä 179 tap.</u>

Tulipalojen
ryhmittäminen
eri kaupungin-
osain kesken.

Eri kaupunginosain kesken ryhmittäytyvät tulipalot seuraavasti:

I kaupunginosa	7	Läntisen viertotien viereinen	
II ”	19	järjestämätön kaupungin-	
III ”	14	osa	4
IV ”	23	Itäisen viertotien viereinen	
V ”	8	järjestämätön kaupungin-	
VI ”	13	osa	5
VII ”	10	Verkkosaari	1
VIII ”	8	Santaholma	1
IX ”	1	Luoto	1
X ”	10	Hanaholma	1
XI ”	31	Seurasaaari	1
XII ”	11	Helsingin pitäjä	2
XIII ”	4		
XIV ”	4		
		<u>Yhteensä 179</u>	

Palovahingot.

1913 vuoden palovahinkotilasto osottaa seuraavaa:

A. Järjestetty kaupunki (paloalue).

Tulen milloin minkin verran vahingoittaman omaisuuden arvo eli vakuutussumma oli:

irtaimiston .. Smk 3,199,489: —
kiinteän omaisuuden .. „ 18,514,293: — 21,710,782: —

ja taas vahingon suuruus eli palovahingon korvaussumma oli:

irtaimistosta .. Smk 336,891: 20
kiinteästä omaisuudesta „ 152,557: 49 489,448: 69

Vahinko oli siis 2.25 % omaisuuden arvosta.

B. Kaupunkiin kuuluva maa järjestetyn kaupungin ulkopuolella (esikaupungit ja maaseutu).

Vahingoittuneen omaisuuden arvo eli vakuutussumma oli:

irtaimiston	Smk	52,000: —	
kiinteän omaisuuden	„	<u>229,000: —</u>	281,000: —

ja vahingon suuruus eli palovahingon korvaussumma oli:

irtaimistosta	Smk	2,933: —	
kiinteästä omaisuudesta	„	<u>5,437: 95</u>	8,370: 95

siis 2.98 % omaisuuden arvosta.

Vuoden palovahinkojen koko summasta Smk:sta 497,819: 64 ovat kotimaiset paloapuyhtiöt korvanneet Smk 392,412: 15 ja ulkomaiset yhtiöt Smk 105,407: 49.

Laajuutensa puolesta on vuoden 179 tulipalosta 36 ollut suurta tai sen laatuista, että kaksi tahi useampia vesisuihkuja palovesiputkesta, isommasta käsivoima- tahi höyryruiskusta on tarvittu tulen rajoittamiseen, 44 sellaista, että yksi vesisuihku mainituista voimälähteistä on riittänyt tulen tukahuttamiseen, kun taas 99 tulipaloo oli niin pientä, että ne sammutettiin sankoruiskulla tai oli sammutettu palokunnan paikalle saapuessa.

Vuoden varrella sattuneista huomattavimmista tulipaloista mainittakoon:

Mikonkadun n:o 19 ullakolla toukokuun 25 päivänä ollut tulipalo, jossa vahinkoa tuli	Smk	30,919: 33
Hernesaarenkadun varrella sijaitsevassa laatikkolautasahassa heinäkuun 4 päivänä sattunut tulipalo, joka tuotti vahinkoa	„	47,189: 67
Mikonkadun talossa n:o 17 sijaitsevassa tavarasuojassa elokuun 13 päivänä ollut tulipalo, joka tuotti paloapuyhtiöille vahinkoa	„	78,964: 72
Eräässä Vuorikadun talon n:o 22 asuinhuoneistossa syyskuun 23 päivänä sattunut tulipalo, jonka eräs palvelijatar oli saanut aikaan varomattomasti pidellessään bensiiniä, itse tukahtuen savuun.		

Laivatokan alueella eräässä sisustettavana olevassa höyrylaivassa marraskuun 26 päivänä sattunut tulipalo, jossa 6 työmiestä sai surmansa.

Mikonkadun talon n:o 9 ullakolla joulukuun 16 päivänä sattunut tulipalo, jossa tuhoutuneen irtaimiston ja tavaravaraston arvo oli..... Smk 49,288: 13

Edellä mainitusta laivatokan tulipalosta, joka vaati kuusi ihmishuhria, kerrottakoon seuraavaa. Erään sisustettavana olevan höyrylaivan eturuumassa suoritettiin maalaustöitä, jolloin väriin oli sekoitettu täpättiä nopeamman kuivumisen aikaansaamiseksi. Varomaton suojaattoman tulen pitely aikaansai tulipalon, joka muutamassa tuokiossa täytti koko ruuman. Viisi työntekijää jäi välittömästi liekeihin, ja niistä kolmesta, jotka pääsivät ulos ruumasta, sai kaksi niin pahoja palohaavoja, että toinen kohdakkoin kuoli ja toinen menetti työkykynsä koko loppuiäkseen. — Paikalle kutsuttu palokunta sammutti tulen heti ja laivaa kohdannut vahinko arvattiin ainoastaan 1,000 markaksi.

Palokunnan vuoden varrella kulkema matka on ollut:

Tulipalojen johdosta	629.59	kilometriä
Nokivalkeain johdosta	135.30	„
Muiden hälytysten johdosta	72.60	„
	<hr/>	
	Yhteensä	837.49 kilometriä

Palolaitoksen
sairaankulje-
tusvaunut.

Palolaitoksen sairaankuljetusvaunuja käytettiin vuoden varrella kaikkiaan 1,399 kertaa, niistä 1,281 kertaa taudintapauksen ja 118 kertaa tapaturman johdosta. Edellisenä vuonna olivat vastaavat luvut 1,245, 1,147 ja 98.

Eri kuukausien kesken ryhmittyvät kuljetukset seuraavasti:

	Taudin- tapauksia.	Tapa- turmia.	Yhteensä.
Tammikuu	113	5	118
Helmikuu	106	8	114
Maaliskuu	118	9	127
Huhtikuu	111	11	122
Toukokuu	125	17	142
Kesäkuu	97	23	120
Heinäkuu	93	12	105
Elokuu	101	7	108
Syyskuu	114	9	123
Lokakuu	85	3	88
Marraskuu	98	7	105
Joulukuu	120	7	127
	<hr/>		
	Yhteensä	1,281	118
			1,399

Nämä kuljetukset ovat käsittäneet kaikkiaan 9,653.1 kilometrin matkan edellisen vuoden 7,051.2 kilometrin sijasta.

Palokuntaan kuului vuonna 1913 kaikkiaan 85 miestä, nimittäin: Palomiestö ja sen jaotus.

Päällystää: 1 palomestari (palopäällikkö) ja 1 alipalomestari; alipäällystää: 2 ruiskumestaria, 1 ylikoneenkäyttäjää ja lennätinmekanikko sekä 7 kersanttia; miehistöä: 3 alikoneenkäyttäjää, 24 korpraalia ja 46 konstaapelia.

Hevosia oli 21.

Palomiestö oli jaettuna pääaseman ja neljän ala-aseman kesken seuraavasti:

A s e m a.	Päällystää.	Alipäällystää.	Miehistöä.	Yhteensä.	Hevosia.
Pääasema Korkeavuorenkadun varrella	2	6	50	58	15
Pohjoinen asema Vironkadun varrella	—	1	7	8	2
Kallion asema It. Pappikadun varrella	—	1	8	9	2
Kampin asema Fredrikintorin varrella	—	1	4	5	1
Hermannin asema Itäisen vierottien varrella	—	1	4	5	1
Yhteensä	2	10	73	85	21

Palokunnan pääasiallisimpina tulensammutusvälineinä olivat: Palokalut ja varusteet.

Sähköautomobiili	1	Hyppyypurjeita	4
Höyryruiskuja	3	Hengenpelastuskojeita	6
Kaasuruiskuja	3	Pelastusköysiä	40
Isonlaisia käsivoimaruiskuja	6	Sairaankuljetusvaunuja	2
Sankoruiskuja	10	Pyöräpaareja	3
Kemiallisia sammutuskojeita	4	Pyörättömiä paareja	2
Hydranttivaunuja	10	Savunsuistajia	3
Kalu- ja miehistövaunuja ..	7	Happikojeita	2
Kalu- ja miehistörekiä	6	Sidetarvikelaatikkoja	2
Vesirattaita	3	Vöitä karbinikoukkuineen ..	80
Vesirekiä	4	Kirveitä	90
Vedenlämmityskojeita	3	Teräskankia	20
Purjekankaisia vesiammeita	4	Jäätuuria	4
Purjekankaisia vesisankoja ..	44	Sorkkarautoja	14
Koneellisia palotikapuita	2	Lapioita	25
Hakatikapuita	18	Suutinputkia	47
Liitostikapuita	22	Vesijohdonpäitä (pystyputkia)	18
Asetetikapuita	5	Haaraputkia	16

Letkuvarasto käsitti:

Kumitettua letkua	2,660 m.
Hamppu- tai pellavaletkua	<u>3,080 „</u>
	Yhteensä 5,740 m.

Kaluston arvo. Palolaitoksen hallussa olevan irtaimiston ja tulensammutusvälineistön kirjaanpantu arvo oli joulukuun 31 päivänä 1913 Smk 136,875: 50.

Vesijohto. Vesisäiliö, joka on kahdella johdolla yhdistettynä kaupungin putkijohtoon, vetää 5,000 m³. Palovesijohdot ovat maanalaiset ja niitä on kaikkiaan 898. Katuihin sijoitettujen putkien suurin läpimitta on 812 ja vähin 102 mm. Putkiverkon keskiläpimitta on 265 mm. ja kuutiosisällys 6,425 m³. Vesipaine on putkissa alimpana sijaitsevilla kaduilla 4 ja korkeimmilla paikoilla 1.5 ilmakehää.

Palotalli. Palokunnan hevoset olivat vuoden varrella terveitä eikä mainittavaa tapaturmaa sattunut. Päivittäiseen ruokintaan käytettiin 5 kg. heiniä ja 4 kg. kaurjoja.

Hevosten kengitys toimitetaan pääpaloasemalla ja sen suorittaa erään yksityisliikkeen lähettämä kengittäjä. Palokunnan sepät takovat kengät palokunnan omassa pajassa.

Ylläpitokustannuksia, lukuunotettuina kengitys, lääkkeet ja silojen korjaus, oli Smk 1: 27 hevosta kohti vuorokaudessa vastaavan määrän edellisenä vuonna ollessa Smk 1: 46. Ruokintakuluja oli Smk 1: 06 hevosta kohti vuorokaudessa. Tämä suotuisa tulos johtuu osittain siitä, että palokunnan käytettävänä on ollut oma heinäniitty, jonka tuotolla hevoset on ruokittu kesäkuukausina.

Palolennätin. Palolennättimen hoitoa ja montteerausta on palolaitoksen henkilökunta toimittanut. Kaupungissa oli 72 palokaappia, niistä 11 yksityisten laitosten omistamia. Palolennätinverkko, jonka pituus on kaikkiaan noin 40 kilometriä ja jonka johdot ovat maanpäällisiä, on miltei kokonaan eristetyistä Hackethal-langasta. Ilkivaltaisuudesta on palokuntaa vuoden varrella hälyytetty 7 kertaa edellisen vuoden 6 kerran sijasta sekä palolennätintä kohdanneen ulkonaisen häiriön takia 2 kertaa. Samoin kuin edellisenäkin vuonna on vuonna 1913 useampia tulipaloilmoituksia annettu puhelimitse (76) kuin palolennättimellä (73). Puhelinten luku kaupungissa joulukuun 31 päivänä 1913 oli 9,957, joista 294 oli yhdistettyinä sivujohtoihin.

Varamiehistö. Varamiehistönä toimi Helsingin vapaaehtoinen palokunta, johon kuului noin 400 toimivaa jäsentä. Vapaaehtoinen palokunta on vuoden varrella ollut apuna sammuttamassa Hernesaarenkadun laattikolautasahan tulipaloa heinäkuun 4 päivänä.

Harjotuksia on pidetty joka päivä, mikäli olot ovat sallineet. Harjotukset ovat käsittäneet harjottelua tulensammutus- ja hengenpelastusvälineillä, valjastusta ja liikkeellelähtöä, ohjeiden antamista, paikantuntemista kaupunginasemakaavan mukaan ja voimistelua. Lauantait on käytetty huoneistojen ja palokaluhallien suursiivoukseen sekä kylpemiseen.

Harjotukset,
virantoimitus
y. m.

Palokunnan työpajoissa on toiminut kuusi miestä, nimittäin yksi suutarina, kaksi puuseppänä ja kolme seppänä, viilaajana ja sorvarina. Palokunnan työpajoissa on enimmäkseen suoritettu kunnan hallussa olevan palosammutusvälineistön uudistus- ja korjaustöitä, vaikka on lisäksi valmistettu erinäisiä vähäisiä uusiakin palokaluja.

Samoin kuin edellisenäkin vuonna on palokunta hoitanut paloasemiin kuuluvain pihamaiden ja katuosain puhtaanapidon sekä toimittanut sairaankuljetusta kaupungissa.

Teattereissa ja kokoussaleissa on pidetty vartijoita näytäntöjen aikana seuraavasti:

Ruotsalaisessa teatterissa	2 miestä	286 kertaa
Suomalaisessa „	3 „	208 „
Venäläisessä „	2 „	91 „
Kaivopuiston kesäteatterissa	1 mies	121 „
Folkteaterissa ylioppilastalolla	1 „	101 „
Sirkuksessa	2 miestä	66 „
Seurahuoneella	1 mies	24 „

Vartiovuorojen luku oli siten 1,756 edellisen vuoden 1,774 vuoron sijasta.

Miehistön täydentäminen ei ole kohdannut vaikeuksia, eikä vakanssipäiviä yleensä ole sattunut. Sitä vastoin eroaa täysinpalvellut miehistö tavallisesti kahden vuoden kuluttua sopimuksen mukaisen palvelusaikansa päättyessä siirtyäkseen edullisempiin toimiin. Kertomusvuoden kuluessa erosi kaikkiaan 26 miestä, niistä 1 kuolemalla, 20 omasta pyynnöstään, 1 kivullosuuden tähden ja 5 laiminlyöntien johdosta virassa.

Kilpailuja yleisessä urheilussa on tänäkin vuonna palomiehistölle toimeenpantu ja palkintoina jaettu arvoesineitä.

Palomiehistö on samoin kuin edellisenäkin vuonna saanut maksutta kylpeä ja maksutonta uinninopetusta Helsingin uimaseuran käytettävänä olleessa Ursinin kallion uimalaitoksessa.

Miehistöille on lomapäiväkirjan mukaan voitu suoda lomaa kullekin miehelle 75—85 tuntia kuukaudessa kesällä, jolloin ei ole tarvinnut toimittaa vartioimista teattereissa, sekä 65—70 tuntia

muina aikoina vuodesta. Kesällä on sitä paitsi jokainen vähintään vuoden palveluksessa ollut mies saanut lomaa 7—10 vuorokautta sekä alipäällystö 14 vuorokautta.

Palokunnan
terveydentila.

Palokunnan terveydentila oli ylipäätään hyvä. Sairaalassa hoidettiin 8 miestä kaikkiaan 166 vuorokautta. Potilaiden ryhmittäminen taudin laadun mukaan käy selville seuraavasta taulusta:

Taudin laatu.	Potilaita.	Sairaanhoitopäiviä.
Umpilisäkkeen tulehdus	2	43
Kurkkumätä	1	8
Mahahaava	1	36
Nivelreumatismi	1	14
Verenmyrkytys	1	13
Vettä polviniveleessä	1	26
Keuhkotulehdus	1	26
Yhteensä	8	166

Tulipaloissa, harjoituksissa ja matkalla tulipaloihin on palomiestien keskuudessa sattunut seuraavat tapaturmat:

Henkilö.	Tapaturman laatu.	Seuraukset.
Alipalomestari	Jäi letkurattaiden alle tulipaloon lähdeäessä.	Hoid. kotona 42 vuorok.
Vanhempi ruiskumestari	Nyrjäytti polviniveleen tulipalossa.	” ” 14 ”
Palokont. n:o 91	Jäi paloautomobiiliin alle matkalla tulipaloon.	” ” 20 ”
” ” 5	Katkaisi yhden sormen valjastusta harjoteltaessa.	” ” 30 ”
” ” 10	Venähdytti nilkkansa tulipalotilaisuudessa.	” ” 30 ”
” ” 51	Hevonen potkaisi katkaisten solisluun ja toisen käsivarren.	” ” 32 ”

Edellä luetellut tapaturmat eivät ole aikaansaaneet minkäänlaatuista työkyvyttömyyttä, vaan on terveys joka tapauksessa täydellisesti palannut.

Henkilö-
muutoksia.

Voimistelunopettaja Oskar Ekman, joka viisitoista vuotta oli uutterasti ja menestyksellä hoitanut alipalomestarin virkaa kaupungin palokunnassa, erosi huhtikuun 15 päivänä siirtyäkseen edullisempaan toimeen palovakuutuslalla. Hänen sijaansa tuli luutnantti Carl Lindh, joka aikaisemmin oli palvellut kaupungin poliisilaitoksessa.

Palokersantti Karl Ohlström erosi kuoleamalla elokuun 17 päivänä palveltuaan 28 vuotta kaikin puolin kunniakkaasti palokunnassa.

	Määrärahat menosäännön mukaan.		Menot.		Määrärahoja ylitetty.		Määrärahoja säästynyt.		Palolaitoksen 1913 vuoden menojen yhdistelmä.
Palkkaukset, vaatetus, ruoka y. m.	132,900	—	126,567	59	—	—	6,332	41	
Palotalli	12,050	—	9,727	53	—	—	2,322	47	
Lämmitys, valaistus, puhtaanapito, vedenkulutus	15,695	—	14,534	51	—	—	1,160	49	
Palokalut ja kalusto	98,200	—	98,205	75	5	75	—	—	
Sekalaista	4,000	—	3,997	65	—	—	2	35	
Yhteensä Smk	262,845	—	253,033	03	5	75	9,817	72	

Palkkausten erässä syntynyt suuri säästö, Smk 6,332: 41, johtui siitä, että muuttoa XI kaupunginosan uudelle paloasemalle ja sen yhteydessä olevaa palomiehistön lisäystä ei voitu vuoden varrella toimittaa, syystä että paloasema ei valmistunut luvattuun aikaan.

Kustannuksia kaupungin palolaitoksesta on kymmenvuotiskautena 1904—13 ollut seuraavat määrät:

1904	113,749: 55	1909	156,259: 95
1905	118,055: 99	1910	155,166: 18
1906	134,282: 90	1911	156,333: 22
1907	145,404: 95	1912	162,725: 21
1908	165,351: 08	1913	253,033: 03

Näihin kustannuksiin ei ole luettu niiden kaupungin omistamain talojen vuokraa, joihin palokunta on ollut majoitettuna.